

Obsah

Úvod	11
------------	----

1. část

Teoretický rámec.	15
Koncepce "problémů působených návykovými látkami"	
Světové zdravotnické organizace	15
Systémová teorie a cirkulární kauzalita	15
Diferencovaná péče	17
Matching	18
Prevence problémů působených návykovými látkami	20
Účinnost prevence, peer programy	20
Prevence v rodině	21
Zásady prevence v rodině	22
Děti s poruchou pozornosti a s hyperaktivitou	22
Děti se sklonem k násilí	22
Děti trpící strachem a úzkostnými stavy	23
Nepřijetí do školy nebo do učení a nezaměstnanost mládeže	23
Problémy s alkoholem nebo drogami u rodičů	24
Další problémy v rodině (např. manželské konflikty, rozvody)	24
Pozitivní alternativy pro ohrožené	24
Prevence na úrovni širší společnosti	25
Rozpoznání problému a časná intervence.	27
Koncepce časné intervence	27
Rizikové populace v lékařské praxi	27
Včasná rozpoznání problému	28
Některé markery problémů s alkoholem	29
CAGE	30
Společné známky škodlivého užívání návykových látek	30
Diagnóza akutní intoxikace, škodlivého užívání a závislosti na alkoholu nebo jiné návykové látce	31
Časná intervence na úrovni lékařů různých oborů	33
Pokud časná léčebná intervence nepostačuje	36

2. část

Detoxifikace	39
Kdo provádí detoxifikace	39
Prvky detoxifikace	40
Detoxifikace u různých návykových látek	42
Alkohol	42
Barbituráty	42
Benzodiazepiny	43
Marihuana a hašiš	44
Opioidy	44
Amfetamin a metamfetamin (Pervitin)	46
Kokain	47
Halucinogeny včetně MDMA	47
Organická rozpouštědla	48
Škodlivé užívání více látek současně	48
Návaznost dalšího léčení po detoxifikaci	49
Indikace k další specializované léčbě	50
Alkoholické a toxické psychózy	51
Terapie alkoholických a toxických psychóz obecně	51
Některé alkoholické psychózy	52
Delirium tremens	52
Alkoholická halucinóza a alkoholická paranoidní psychóza	53
Alkoholová epilepsie	53
Alkoholická demence a Korsakovova psychóza	53
Psychózy působené barbituráty a benzodiazepiny	54
Psychózy působené marihuanou a hašišem	54
Opioidy	54
Psychotické stavy vyvolané pervitinem	54
Psychotické stavy vyvolané kokainem	55
Psychotické stavy vyvolané halucinogeny	55
Psychotické stavy vyvolané organickými rozpouštědly	56
Psychotické stavy po více návykových látkách	56

3. část

Některé rysy farmakoterapie u závislostí	59
Některé zvláštnosti sociální práce v péči o závislé	61
Rodinná terapie	63
Práce s rodiči pacienta závislého na návykové látce	63

Doporučení rodičům, jejichž děti mají problémy s návykovými látkami	65
Práce s partnerem nebo s partnerkou závislého pacienta	69
Doporučení manželkám a partnerkám mužů, kteří nadměrně pijí	69
Práce s dětmi z rodin, kde se vyskytuje závislost	72
Psychoterapie v léčbě závislosti	74
Posilování motivace	75
Skupinová terapie	77
Psychodrama a nácvik zvládnání obtížných situací	78
Způsoby odmítání	79
Kognitivně-behaviorální postupy	80
Marlattova koncepce prevence recidivy	80
Víceúrovňová obrana	81
Intrapersonální a interpersonální dovednosti	84
Zvládnání touhy po návykové látce (craving)	84
Elaboráty a domácí praxe	86
Asertivní trénink	87
Sebeodměňování a posilování pozitivního chování	87
Vyhasínání ("cue extinction")	88
Terapeutický kontrakt	88
Životní styl a tělesné cvičení	88
Muzikoterapie	89
Arteterapie	90
Poetoterapie	90
Gestalt terapie	90
Strategická terapie	91
Návaznost psychoterapie na další postupy	92
Relaxační techniky a jóga v prevenci a léčbě	93
Jóga a relaxace v prevenci	93
Jóga a relaxace v léčbě	94
Některé problémy při využívání jógy v léčbě	94
Technika "Antar mouna"	95
Terapeutická komunita v léčbě závislosti	96
Typické prvky programu terapeutické komunity	97
Průběh léčby v terapeutické komunitě	97
Prevence předčasného ukončení léčby v terapeutické komunitě	99
Časté komplikace práce terapeutických komunit	100
Obecné a zvláštní v terapeutických komunitách v USA	103
Dospívající a mladí dospělí v terapeutických komunitách	104

Terapeutické kluby a svépomocné organizace v léčbě závislosti. . . .	106
Organizace Anonymní alkoholici - historie a dvanáct kroků	106
Typický průběh setkání Anonymních alkoholiků	108
Patronství	109
Sesterské organizace	109
Některé užitečné slogany	110
Jak založit svépomocnou organizaci	110
Organizace typu Anonymních alkoholiků a jiné formy léčby	111
Socioterapeutické kluby	111
Rodičovské organizace	112
Zvládání recidiv.	113
Ústavní léčba a její indikace.	114
Optimální délka lůžkové péče	115
Mírnění škod (postupy typu "harm reduction")	116

4. část

Specifické postupy u problémů působených alkoholem.	119
Kontrolované pití	119
Antabus (disulfiram)	121
Některé novější přípravky snižující touhu po alkoholu	123
Další podpůrná medikace	123
Depresivní stavy u problémů působených alkoholem	124
Specifické postupy u problémů působených opioidy	125
Toxikologické kontroly	125
Buprenorfin (Temgesic)	126
Methadon	126
Podávání heroínu	128
Naltrexon	128
Specifické postupy u problémů působených kanabinoidy.	130
Specifické postupy u problémů působených sedativy nebo hypnotiky	132
Specifické postupy u problémů působených stimulantii	133
Specifické postupy u problémů působených halucinogeny	135
Specifické postupy u problémů působených těkavými látkami. . . .	137
Specifické postupy u problémů působených tabákem	139
Problémy působené více návykovými látkami současně	145

Specifické postupy u problémů působených patologickým hráčstvím	146
Specifické postupy u problémů působených anaboliky	150

5. část

Problémy působené alkoholem a jinými návykovými látkami u žen	153
Zvláštnosti léčby u žen	154
Prevence a mírnění menstruačních problémů bezpečným způsobem	155
Prevence fetálního poškození alkoholem a drogami	156
Problémy působené návykovými látkami u dospívajících	159
Alkohol a jiné návykové látky ve stáří	163
Alkohol a jiné návykové látky a homosexualita	165
Alkohol a jiné návykové látky u menšin	166
Alkohol a jiné návykové látky u duševně nemocných	167
Alkohol a jiné návykové látky a HIV/AIDS	169
Některé právní otázky	171

Dodatek

Skríningový dotazník pro dospívající, identifikující rizikové oblasti	175
Literatura	188
Summary	199